

"הסינים לא רעבים לעבודה, אנשי חברון כן"

כן אומרת המעצבת דניאלה להבי, שמייצרת חלק מבגדיה בחברון • במסגרת יוזמה של מרכז פרס לשלום, נפגשו מעצבים ישראלים ויצרני טקסטיל פלסטינים כדי למצוא דרכים להגביר את שיתוף הפעולה בין הצדדים • בכיר בענף הטקסטיל הפלסטיני: "אשתי ובני מתנגדים למה שאני עושה. הם חושבים שאני עוזר להאריך את הכיבוש" • טקסטיל פוליטי / יעל בן ישראל

שוק הטקסטיל הפלסטיני במספרים

כ־2,500

מפעלים ומתפרות בשוק הטקסטיל הפלסטיני, שמעסיקים 12,500 אנשים בגדה המערבית

9 מיליון דולר

ייצוא הטקסטיל הפלסטיני ב־2010. זאת, לעומת 12 מיליון דולר שנרשמו בשנים קודמות. מתוכם 8.5 מיליון דולר בייצוא לשוק הישראלי ו־0.5 לשווקים אחרים

80%-90%

מהיצרנים הפלסטינים בגדה המערבית פועלים כקבלי משנה עבור חברות ישראליות, בהיקף שנתי של 70'50 מיליון דולר בשנים האחרונות

700-1,000

מספרן של חברות הטקסטיל הפעילות כיום בגדה המערבית. מצבת התעסוקה צנחה מ־11,000 משרות קבועות ל־5,000 משרות ארעיות

מפעל טקסטיל בגדה צפון דק (צילום: רויטרס)

שריר, מנכ"ל מרכז פרס לשלום. "מדובר בכמה רברים של פעילות, שנועדו, בין היתר לטפח את היכולות היצרניות בצד הפלסטיני ולאפשר להם לשתף פעולה עם המשק הישראלי, תוך לימוד משותף ואינטראקציה בין־אישית, שהיא מעל כל הקונפליקטים והפחדים. חשוב להרגיש כאן את ההזדמנות העסקית גם עבור הצד הישראלי וגם עבור הצד הפלסטיני".

ממזרח ירושלים לכיכר המדינה

שוק הטקסטיל הפלסטיני מורכב בעיקרו מחברות קטנות ובינוניות, וממספר חברות גדולות בעלות יכולות ייצור ותפוקה ברמות בינלאומיות. מדובר בתעשייה של כ־2,500 מפעלים ומתפרות שמעסיקות כ־12,500 אנשים בגדה המערבית. "ההערכה היא שהענף פועל כיום בפחות מ־40% מכוח הייצור שלו", אומר טארק סאוס, המכהן כיו"ר

מסין, שאף הפך לעוד יותר אטרקטיבי עם הורדות המכס. "במהלך העשורים האחרונים, קבלנות משנה עם חברות ישראליות היוותו חלק גדול מהייצור הפלסטיני, שבו יצרנים פלסטינים הוכיחו את היכולות שלהם כדי לייצר מוצרים באיכות גבוהות עם מחירים תחרותיים, ועם מפרט שאינו חורג מהסטנדרטים הבינלאומיים הנדרשים", אומר סאוס. "המגזר מסוגל לייצר במדויק ובהתאם לתקנים ולמפרטים המתורכמים ביותר, בנוסף לקיומן של טכנולוגיות ודרישות המסייעות בזיווה הייצור ובהגדלת הכמויות, כדי להיות בקו אחד עם המגמות בעולם".

אלא שהמציאות העכשווית משקפת מצב עגום, שבו עשרות בודדות בלבד של מעצבים ישראלים מייצרים בגדה המערבית. "יש לנו כוח של ייצור שיכול להתחרות עם המזרח הרוחק מוצרים האיכותיים", אומר האלד אלרגא, בעליו של מפעל לטקסטיל חוטים, סריגה וצביעה בבית ג'אלה. "שיתוף פעולה ישראלי-פלסטיני ישפר את המצב של הישראלים מבלי לסמוך על סין. לא מדובר על המוצרים הוויליים כי עם סין אף אחד לא יכול להתחרות, אבל אנחנו לא רחוקים מהם. "ברשות הפלסטינית סחר המציגים הוא 1,400 שקל. לעומת סחר המציגים של סין שצומח היום על 300 דולר. פה

(צילום: אפי שוח)

(צילום: ח'ו')

שריר: "מדובר בכמה רבדים של פעילות, שנועדו לטפח את היכולות היצרניות בצד הפלסטיני ולאפשר להם לשתף פעולה עם המשק הישראלי, תוך לימוד משותף ואינטראקציה בין־אישית"

לעלות על מטוס ולהגיע ל'עיר קטנה' בסין עם יומיים נסיעה יש לזה המון יתרונות, אל מול האתגרים האחרים של העברת סחורות בין ישראל לגדה שגם בהם אנחנו עוסקים". דווקא בצד הפלסטיני נשמעים קולות אופטימיים: "אני חושב שבאזור בית לחם וג'נין, כל הגדה המערבית עכשיו – כל ישראל יכול לבוא בדרכי שלום", אומר סאוס. "הוא יכול להגיע לערים הגדולות, כמו רמאללה, ג'נין, טול כרם, תברון, בית לחם – אין עם זה בעיה. אפשר להגיע למתפרות שלנו, להתרשם מקרוב ולעבוד אחר עם השני, פנים מול פנים. אני לא מדבר על עזה, עזה זה משהו אחר".

"אם לאנשים בשטחים יהיה כסף ואוכל אז הם לא יהיו שאהירים. מבחינת עסק יש לנו גם אחריות כלפי הסביבה שממנה הוא מתפרנס ולכן אני חושבת שזה נכון לייצר פה ולא רחוק". בצד הפלסטיני מדובר בעניין מורכב לא חותה. "נתחיל ממשפחה שלי", אומר גורם בכיר בענף הפרטי. "אשתי ובני מתנגדים למה שאני עושה, וזו רק ההתחלה. הם חושבים שאני עוזר להאריך את הכיבוש. עבורם, כל סוג של נורמליזציה, כל שת"פ עם ישראל, לא צריך להתקיים עד ההכרה במדינת פלסטין".

כמו בכל לקסיקון, הסוגיה הפוליטית, העסקית והחברתית לא חפה משקיולים מוסריים ואידיאולוגיים. "יש לנו שני עמם, שמתגוררים אחד ליד השני", אומר האלד חיראוי. "אחד המשכורת שלו מעל 10,000, ובהבדל של כמה לימטר זה צונח ל־1,200 או 1,500 שקל. אם ניתן להוא בצד הפלסטיני להיות כמו שצריך הוא יחשוב איך לפרנס את הילדים שלו והמשפחה שלו וימשיך הלאה".

להבי מוסיפה: "הסינים לא רעבים לעבודה אבל אנשי חברון כן. אני בעד לייצר עבודה משותפת כדי לייצר קשרים משותפים ולתת להם להתפרנס בכבוד. היחסים עם ירדן לא מדהימים אבל יש קשרי מסחר וזה כן מכתבי אמירה שיש מה להפסיד".

"קשרים אנושיים מאוד משנים את האווירה ויכולים גם להשפיע בסופו של דבר על הפוליטיקה. הם אנשים כמונו ואין להם אפשרויות פרנסה אינסופיות, אז את הקצת אוויר שניתן לאפשר להם לחיות ולהתפרנס בכבוד – למה לא לתת?"

סאוס: "המגזר מסוגל לייצר במדויק ובהתאם לתקנים ולמפרטים המתורכמים ביותר, בנוסף לקיומן של טכנולוגיות חדישות המסייעות בזיווה הייצור ובהגדלת הכמויות, כדי להיות בקו אחד עם המגמות בעולם"

ממוקמת בחברון. לאחרונה חלה התייקרות מסוימת של התוצרת הסינית וגם עלויות ההובלה ממרחקים גדלו עם עליית מחירי הדלק. בעלי המפעלים הפלסטינים ציינו ככנס בביטחון מלא שיש להם את הידע ואת היכולת לספק סחורה באיכות גבוהה יותר מזו הסינית וכין הצדדים אין ויכוח לגבי הפער בין עלויות הייצור הפלסטיניות לעלויות הייצור בסין.

"מחירי התפירה בארץ יקרים פי שבעה עד פי עשרה מאשר ייצור במזרח", מודה גולדפיינר. "אם אנחנו משלמות על ייצור ז'קט 150 שקל בארץ תחשבי מה זה אומר. ואם את מייצרת בכמויות גדולות והבדלים בעלויות נעשים הרבה יותר גדולים. אבל מקבלים איכות ושירות ששווים את המחיר וגם אפשרות לייצר בכמויות יותר קטנות, ותשומת לב גדולה. "המעבר לייצור זול יותר במזרח, בא יחד עם גידול של רשתות ענק שנשלטות על ידי תאגידים, שמחפשים כל הזמן מעבר לזר, יש אצלנו הרבה אנשים בכפרים שיוכלו לקבל תעסוקה".

אף על פי שכיום חברות פלסטיניות מייצאות את תוצרתן לארה"ב, לדובאי ולירדן, סאוס מגדיר את ישראל כיצר עכשווי ועיקרי להרחבת הפעילות. על־פי המחקר שנעשה עבור הפרויקט, למרות שהשוק הישראלי עדיין יישלט על־ידי יבוא מסין או ממעצמות יצור טקסטיל אחרות, אסטרטגיית הייצוא הפלסטינית החדשה מנמנת את יתרונותיה של תעשיית הטקסטיל הפלסטינית במטרה להגדיל את חלקה בשוק הישראלי ל־2%-3%, שהם 80'50 מיליון דולר בשנה. בנוסף, פוטנציאל הייצוא של

החסינות. "כבר יותר מ־15 שנה שאנחנו מייצרים במפעל בעטרות. נכנסה איתנו שוה היא מישראל וכניסה שנייה מהשטחים", אמרת סיביל גולדפיינר, הבעלים של רשת האופנה "קום איל פו".

הם מקצוענים, נותנים שירות מצוין ושאלת הלאום ממש לא חשובה. אולי לטושים יש קונטנציה של איכויות נמוכות, אבל המפעל הזה באיכויות מאוד גבוהות ומוקדמות. כיום אנחנו מייצרים 85% בארץ, חצי מהם מייצור אצלם".

"כשתחילה הגדרה למזרח, את זה במגבלות העלויות ואו אולי הרברים היו נברקים לגופו של עניין. אבל לא ניקח סיכון במקומות שאנחנו לא מרגילים לעשות להם ביקורת מלאה או להיתקע בהם עם סחורה".

גם מי שעומד מאחורי המים לא מתיימר לצבוע את המציאות בוורוד. "אני לא מתעלם מהמורכבויות של ישראל לנסוע לגדה ולהיפך. אני לא נאיבי", אומר שריר. "ועדיין, בין זה לבין